

## 19. Työnvälitys<sup>1)</sup>

Työnvälitystoimisto kuului kertomusvuonna jatkuvasti kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön valvontaan. 2. 6. 1959 annetun työnvälityslain mukaan siirtyi toimisto v:n 1961 alusta valtion hallintaan oltuaan kunnallinen 58 vuotta.

### Työnvälityslautakunta

*Lautakunnan kokoonpano.* Työnvälityslautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna opetusneuvos Hilja Vilkema ja varapuheenjohtajana os.hoit. Aarre Pulkkinen. Työnantajien edustajina kuuluivat lautakuntaan sos.joht. Eero Rusama ja varat. Kaarlo Kyröhonka sekä työntekijäin edustajina valist.pääll. Kosti Lindgren ja tal.hoit. Erkki Korhonen. Varajäseniä olivat työnantajien edustajat merikapt. Toivo Rosnell ja dipl.ins. Väinö Hintikka sekä työntekijäin edustajat, toimitusijat Heikki Helkavuori ja Hilarius Brask. Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa kaup.joht. Arno Tuurna.

*Lautakunnan kokoukset.* Työnvälityslautakunnalla oli kertomusvuonna 9 (ed. v. 7) kokousta ja käsiteltiin niissä 91 (85) asiaa. Niistä mainittakoon seuraavien asioiden johdosta kaupunginhallitukselle annetut lausunnot: 18. 1. vuosilomasijaisten vähentämiskomitean mietintö, II osa; 28. 3. Kulutusosuuskuntien Keskusliiton työnvälityslupa-anomus; 3. 8. Suomen Merimiesunionin kirjelmä, joka koski unionin ehdokasta merimiesosaston toimikunnassa; 23. 12. vajaatyökykyisten lukumäärä ja heihin kohdistunut työnvälitys v. 1959—1960 sekä 23. 12. mustalaiskysymystä selvittelemään asetetun komitean mietintö. Lautakunta ehdotti 28. 11. kaupunginhallitukselle rakennustyömaiden tarkastajan tehtävien hoidon jatkamista v. 1961. Lisäksi oli käsiteltävänä 10. 3. erikoisosastojen toimikuntien valitseminen sekä 28. 9., 28. 11. ja 23. 12. työnvälitystoimiston viranhaltijoita koskevat kysymykset työnvälityksen valtiollistamisvaiheessa.

*Kirjeenvaihto.* Työnvälitystoimiston kirjeenvaihto kertomusvuonna sekä v. 1959 selviää seuraavasta asetelmasta:

| Osasto                     | 1960                   |                         | 1959                   |                         |
|----------------------------|------------------------|-------------------------|------------------------|-------------------------|
|                            | Saapuneita<br>kirjeitä | Lähetettyjä<br>kirjeitä | Saapuneita<br>kirjeitä | Lähetettyjä<br>kirjeitä |
| Yleiset osastot .....      | 4 529                  | 4 051                   | 4 424                  | 4 471                   |
| Henkisen työn osasto ..... | 1 554                  | 5 550                   | 1 556                  | 5 517                   |
| Nuoriso-osasto .....       | 592                    | 10 073                  | 678                    | 9 147                   |
| Merimiesosasto .....       | 3 603                  | 1 444                   | 3 362                  | 1 628                   |
| Maatalousosasto .....      | 967                    | 1 470                   | 1 178                  | 1 830                   |
| Ravintolaosasto .....      | 1 377                  | 4 503                   | 1 458                  | 4 001                   |
| Kaikkiaan                  | 12 622                 | 27 091                  | 12 656                 | 26 594                  |

<sup>1)</sup> Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja työnvälitystoimiston kertomuksen eripainoksessa.

## Työnvälitystoimisto

Työnvälitystoimiston vs. johtajana toimi valt. tri Yrjö Vuorjoki.

*Osastojako.* Työnvälitystoimistossa oli kertomusvuoden aikana kaksi yleistä ja viisi erikoisosastoa. Yleisistä osastoista kumpikin, mies- ja naisosasto jakautuivat kolmeen alaosaan, miesosasto rakennusammattityön, metallityön ja sekatyön alaosaan sekä naisosasto taloustyön, tehdastyön sekä puhdistus- ja aputyön alaosaan. Erikoisosastoja olivat henkisen työn, nuoriso-, merimies-, maatalous- ja ravintolaosasto.

*Huoneistot.* Yleiset osastot, maatalousosasto ja ravintolaosasto toimivat Aleksanterinkatu 1:ssä. Merimiesosasto muutti Satamakatu 2:sta Linnankatu 3:een, jossa aikaisemmin ollut merimieskodin rakennus oli tuhoutunut sodassa ja johon Sailors-home-säätiön ja rakennusliike Wuorion toimesta kertomusvuonna valmistui uusi rakennus; myös meripäällystövälitys saattoi muuttaa siihen Hietalahdenranta 15:sta. Henkisen työn ja nuoriso-osasto muuttivat Unioninkatu 20:sta Postisäästöpankin uudisrakennukseen Siltasaarenkatu 16:ssa. Sinne siirtyi myös kirjaamo Aleksanterinkatu 1:stä.

## Työmarkkinat

Vuoden 1959 aikana tapahtui laskukauden muuttuminen nousukaudeksi, joka kertomusvuoden aikana jatkui heikentymättömänä. Tilannetta kuvaavat koko toimiston pienentynyt työnhakemusluku 84 336 (ed. v. 96 407) sekä kasvanut tarjottujen työpaikkojen luku 58 760 (47 936). Näiden lukujen suhde eli ns. yleinen rasitusluku, työnhakemusten määrä sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 143.5 (203.4), mitä alhaisempi se viimeksi oli v. 1956, 134.3 (erip:n taul n:o 4). Rakennuslalla esiintyi tosin tavanmukaista talvityöttömyyttä, mutta kun toukokuulla kehittyi huomattavaa puutetta ko. alan työvoimasta, se osoittaa, että meillä ei ole päästy riittävästi tasapainottamaan kesä- ja talvikauden rakennustöitä.

Niinkuin v. 1959 kasvoi välitettyjen työpaikkojen luku voimakkaasti. Kun v. 1955 30 000 välityksen raja ensi kerran ylitettiin ja v. 1958 tehtiin 30 125 välitystä, niitä oli v. 1959 38 908 ja kertomusvuonna 45 948. Tulosta on pidettävä sekä noususuhdanteen että virkailijoiden aktiivisuuden yhteisnäytteenä. Samalla se osoittaa työnvälityksen käytön yleistymistä.

*Työnhakemukset.* Työnhakemus on voimassa, mikäli työhönsijoitusta tai työnhakijan ilmoittamaa peruutusta ei tapahdu, ilmoittautumisviikkoa seuraavan viikon loppuun asti. Jos hakemus tämän ajan umpeenkuluttua, mutta saman kalenterikuukauden aikana uudistetaan, merkitään kuukausitilastoon uusi työnhakemus saman henkilön osalta. Samoin menetellään, jos työnhakija on osoitettu niin lyhytaikaiseen työhön, että hän saman kalenterikuukauden tai jo saman viikon aikana uudistaa työnhakemuksensa. Jos työnhakemus on voimassa kuukauden vaihteessa, se merkitään siirtona seuraavan kuukauden tilastoon.

Työnhakemusten luku koko toimistossa oli kertomusvuonna 84 336 (ed. v. 96 407), josta miesten hakemuksia 43 176 (52 344) ja naisten 41 660 (44 063). Työnhakemusten vähennys oli 12 071 eli 12.5 %. Miesten hakemukset vähenivät 9 168 ja naisten 2 353. Erikoisosastojen työnhakemusluvut käsitellään näiden osastojen toimintaselostuksissa jäljempänä. Yleisten osastojen alaosailla tapahtuivat seuraavat

muutokset työnhakemusten määrissä: rakennusammattityö 8 769—5 952, metallityö 6 602—4 021, sekatyö 10 434—6 954, taloustyö 1 474—1 107, tehdastyö 4 478—3 014, puhdistus- ja aputyö 9 949—10 680. Luvut olivat pienentyneet naisten puhdistus- ja aputyötä lukuun ottamatta.

*Työnhakijat.* Eri työnhakijoiden luku oli koko toimistossa 35 963 (41 842), joista miehiä 19 674 (23 287) ja naisia 16 289 (18 555). Työllisyyden korkea taso vähensi kaikkia näitä hakijaryhmiä.

*Työpaikkatarjoukset.* Koko toimiston työpaikkatarjousten luku oli 58 760 (47 396), josta miehille 27 513 (21 702) ja naisille 31 247 (25 694). Yhteisnousu oli 24.0 %, miesten prosenttiluku oli 26.8 % ja naisten 21.6 %. Yleisten osastojen ala-osastojen työpaikkatarjousluvut nousivat seuraavasti: rakennusammattityö 1 179—1 284, metallityö 1 724—2 321, sekatyö 6 108—6 706, tehdastyö 1 802—2 042, puhdistus- ja aputyö 6 571—8 109. Vain taloustyön kohdalla tapahtui pientä laskua 3 217—3 168, mikä johtui todennäköisesti siitä, että edullinen suhdannekausi kiristi taloustyövoiman saantia niin että osa tarvitsijoista luopui tilaamisesta tuloksettomana yrityksenä.

*Työnvälitykset.* Kertomusvuonna suoritettiin 45 948 (ed. v. 38 908) välitystä. Lisäys oli 18.1 (35.8) %. Kokonaistuloksesta oli miesten välityksiä 24 077 (19 737) ja naisten 21 871 (19 171). Seuraavat tilastonumerot osoittavat, että välitysluku kasvoi kaikilla muilla paitsi naisten taloustyön alaosastolla, vaikkakin kasvun suuruus riippui siitä, millainen oli nousukauden vaikutus kunkin osaston ammattialueella.

Miesten alaosastoilla muuttui välitysluku v. 1959—1960: rakennusammattityö 1 106 — 1 156 (4.5 %), metallityö 1 431 — 1 869 (30.6 %), sekatyö (mukana rakennusaputyö) 5 808 — 6 497 (11.9 %); naisten alaosastoilla: taloustyö 1 204 — 905 (—24.8 %), tehdastyö 1 552 — 1 617 (4.2 %), puhdistus- ja aputyö 6 118 — 7 289 (19.1 %). Erikoisosastoilla oli kasvu: henkinen työ 6 654 — 8 901 (33.8 %), nuoriso 3 580 — 4 658 (30.1 %), merimiehet 4 239 — 4 818 (13.7 %), maataloustyö 2 802 — 3 364 (20.1 %), ravintolatyö 4 414 — 4 874 (10.4 %). Merkillepantavin nousu tapahtui henkisen työn osastolla, jossa sen pääasiallisesti aiheutti taiteilijavälitys.

*Kustannukset.* Työnvälitystoimiston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 91 645 330 (72 602 744) mk. Menot, joihin anotaan valtion osallistumista työnvälityslain mukaan, olivat 90 183 680 (71 450 153) mk.

*Erikoisosastot.* Erikoisosastojen toimintaa valvovat työnvälityslain ja työnvälitystoimiston ohjesäännön mukaan erityiset toimikunnat puheenjohtajanaan lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajanaan lautakunnan varapuheenjohtaja.

**Henkisen työn osaston** (henkisen työn välityskeskus) toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat: työnantajien edustajina varat. Åke Heiniö ja valt. maist. Mika Savonen sekä työntekijäin edustajina järjestösiht. Kunto Kaski ja valt. maist. Yrjö Raita. Varajäseninä olivat: työnantajien edustajina varat. Eero Mattlar ja lainopin kand. Harry Mildh sekä työntekijäin edustajina toimits. Akseli Sainio ja fil.maist. Olavi Suominen. Toimikunta kokoontui kertomusvuoden aikana yhden kerran.

Henkisen työn osaston johtajana oli fil.lis. H. A. Turja.

Osaston alaosastojako oli seuraava: 1) virkamiehet, 2) insinöörit ja teknikot, 3) konttorihenkilöstö, 4) myynti- ja mainoshenkilöstö, 5) muusikot ja muut taiteilijat, 6) ylioppilaat.

*Työllisyystilanne.* Taloudellisen nousukauden vaikutukset tuntuivat henkisenkin työn aloilla.

Korkeakouluinsinööreistä vallitsi kertomusvuonna edelleen huomattavaa puutetta rakennusinsinöörien osalta, mikä tuntui erityisesti valtion virastoissa ja laitoksissa. Noin 3—4 vuoden kuluttua voidaan odottaa vajauksen vähenevän, koska syksyllä 1959 ja 1960 lisättiin Teknillisen Korkeakoulun rakennusinsinööriosaston oppilasmäärää 30—40:llä verrattuna v:een 1958 ja koska lisäksi syksyllä 1959 toimintansa aloittanut Oulun yliopisto ottaa rakennusinsinööriosastolleen n. 30 uutta oppilasta vuosittain. Puutetta ilmeni myös kone- ja sähköinsinööreistä. Vuoriteollisuus- ja kemisti-insinöörien sekä arkkitehtien kysyntä ja tarjonta olivat jotakuinkin tasapainossa työmarkkinoilla. Opistoinsinöörien työmarkkinatilanne oli myös hyvä.

Ekonomien työllisyystilannetta voitaneen pitää hyvänä. Tutkinnon suorittaneista kirjeenvaihtajista ja sihteereistä ilmeni puutetta.

Lakimiesten kohdalla oli tilanne verrattain tasapainoinen, mikä osittain johtui parin edellisen vuoden aikana valmistuneiden pienestä lukumäärästä. Kun esim. v. 1949—1954 Helsingin yliopistossa suoritettiin keskimäärin 221 lainopin kandidaatin tutkintoa vuodessa olivat mainitut luvut lukuvuosina 1957/58 89, 1958/59 108, 1959/60 99, 1960/61 118. Tiedekuntaan hyväksytyt uusien opiskelijoiden määrät olivat vastaavina lukuvuosina 176, 169, 145 ja 142.

Huolimatta valtiotieteen kandidaattien huomattavasta vuosittaisesta valmistumisesta ei heidän keskuudessaan voida sanoa esiintyvän varsinaista työttömyyttä. Pääasiassa vanhentuneista pätevyysvaatimuksista johtuen valtiotieteen kandidaatit eivät ole sijoittuneet alunperin tarkoitettussa määrin julkisen hallinnon alalle. Järjestötoiminnassa ja talouselämän alalla sekä yksityisen sektorin piirissä valtiotieteen kandidaatit ovat sijoittuneet verrattain hyvin v. 1959 kandidaattien sijoittumista koskevan tutkimuksen mukaan. Vuosittain valmistuvien määrää rajoittaisi tiedekunnassa toimeenpantava numerus clausus, mutta tämä rajoitus ei tule voimaan ainakaan vielä lukuvuonna 1961/62. Helsingin yliopiston valtiotieteelliseen tiedekuntaan kirjoittautuneiden lukumäärässä on tapahtunut jyrkkää nousua vuosittain; tämä luku oli nimittäin lukuvuonna 1957/58 204, 1958/59 300, 1959/60 464 ja 1960/61 peräti 705. Tutkinnon suorittaneiden valtiotieteen kandidaattien määrät olivat vastaavina vuosina 72, 81, 83 ja 64 sekä hallinto-opin kandidaattien 15, 24, 14 ja 15.

Metsänhoitajien työllisyystilanteessa ei tapahtunut suurempia muutoksia ja todennäköisesti heidän työpaikkojensa määrä tulee pysymään lähitulevaisuudessa suunnilleen ennallaan. Agronomien epätyydyttävä työmarkkinatilanne ilmenee lähinnä epätarkoituksenmukaisissa työhön sijoittumisissa. Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellisestä tiedekunnasta valmistuneita oli lukuvuonna 1957/58 64, 1958/59 55, 1959/60 96 sekä 1960/61 73. Uusien opiskelijoiden määrät olivat melko tasaisia vastaavina vuosina nimittäin 125, 117, 116 ja 136.

Filosofian kandidaattitutkinnon Helsingin yliopistossa suorittaneiden lukumäärä on edellisten vuosien aikana ollut hyvin tasainen. Humanististen tieteiden kandidaatin tutkinnon suorittaneiden luku on kasvamassa, mikä välitutkinto on omiaan edistämään alan opiskelijoiden nopeampaa työhön sijoittumista. Kokonaisuutena voitaneen todeta, että useilla niistä monista aloista, joihin fil. kandidaattitutkinto antaa pätevyyden, vallitsi kertomusvuonna verrattain hyvä työllisyystilanne.

Konekirjoittajista oli jatkuvasti puutetta. Keskikoulun käyneiden, molempia



kotimaisia kieliä taitavien naiskonttoristien kysyntä ylitti tarjonnan. Merkonomien sijoittumismahdollisuudet työelämän piiriin olivat hyvät. Kirjeenvaihtajien kysyntä oli myös koko vuoden ajan vilkasta. Mieskonttoristien kohdalla työvoiman tarjonta ylitti huomattavasti kysynnän.

Myymälähenkilökunnasta, etenkin molempia kotimaisia kieliä taitavista liike-apulaisista, ilmeni huomattavaa puutetta. Paikkoja oli runsaasti tarjolla mm. elintarvike-, tekstiili-, kemikali-, rauta-, kirja-, paperi- ja sähköalan liikkeisiin.

Taloudellisen nousukauden vilkastuttava vaikutus työmarkkinoilla tuntui varsin selvästi myös taiteilijavälityksessä, mikä ilmeni siinä, että muusikoita ja esiintyviä taiteilijoita välitettiin erilaisiin tilaisuuksiin huomattavasti lukuisammin kuin aikaisempina vuosina.

*Työnhakemukset.* Osastolle tehtyjen työnhakemusten luku oli 22 507 (ed. v. 23 634), joista miesten luku oli 10 710 eli 47.6 % (10 597 eli 44.8 %) ja naisten 11 797 eli 52.4 % (13 037 eli 55.2 %). Työnhakemusten kokonaisluku aleni edellisestä vuodesta 1 127:llä eli 4.8 %. Miesten työnhakemusten luku kasvoi 113:lla eli 1.1 % mutta naisten aleni 1 240:llä eli 9.5 %.

*Työnhakijat.* Osaston työnhakijain luku oli 6 771 (10 164), joista miehiä 2 827 eli 41.8 % (3 802 eli 37.4 %) ja naisia 3 944 eli 58.2 % (6 362 eli 62.6 %). Miesten luku aleni 975:llä eli 25.6 % ja naisten 2 418:lla eli 38.0 %.

Sekä työnhakemusten että työnhakijoiden luvut osoittavat, että työllisyys henkisen työn aloilla oli hyvä kertomusvuoden aikana. Tämä ilmenee erityisesti sekä mies- että naispuolisten työnhakijain lukujen alenemisessa. Naisten työnhakemusten määrä aleni, mutta miesten vastaava luku pysyi suunnilleen ennallaan, mikä johtuu siitä, että miehet joutuivat tekemään useampia yrityksiä kuin naiset työpaikan saamiseksi.

Alaosastoittain tapahtui työnhakijain luvuissa edelliseen vuoteen verrattuna seuraavat muutokset: työnhakijain luku laski insinööri- ja teknikkovälityksessä 701—531, konttorihenkilöstössä 4 225—4 089, myynti- ja mainoshenkilöstössä 1 555—1 231, virkamiesvälityksessä 1 001—988 ja ylioppilasvälityksessä 4 082—3 877. Työnhakijain luku nousi taiteilijavälityksessä 739—883.

*Työpaikkatarjoukset.* Työpaikkatarjouksia tehtiin 10 743 (ed. v. 7 815), joista miehille 5 227 eli 48.7 % (3 623 eli 46.4 %) ja naisille 5 516 eli 51.3 % (4 192 eli 54.6 %). Miehille tarjottujen paikkojen luku nousi 1 604:llä eli 44.3 %, naisille tarjottujen luku 1 324:llä eli 31.6 %, joten yhteisluvussa tapahtunut nousu oli 37.5 %.

*Työnvälitykset.* Työnvälityksiä suoritettiin 8 901 (6 654), joista miesten 4 875 eli 54.8 % (3 314 eli 49.8 %) ja naisten 4 026 eli 45.2 % (3 340 eli 50.2 %). Miesten välitysluku kohosi 1 561:llä eli 47.1 % ja naisten 686:lla eli 20.5 %.

Alaosastoittain tapahtui työnvälitysten luvussa seuraavia muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna: työnvälitysten luku nousi konttorihenkilöstössä 1 938—2 091, virkamiesvälityksessä 242—294, taiteilijavälityksessä 3 088—4 823 sekä ylioppilasvälityksessä 1 042—1 471 ja laski insinööri- ja teknikkovälityksessä 174—149 sekä myynti- ja mainoshenkilöstössä 486—477.

Ylioppilasvälityksen, joka toimi henkisen työn osaston alaosastona, luvut sisältyvät eri osastojen välityslukuihin siten, että sen työnhakijat kuuluvat henkisen työn osaston työnhakijoihin, mutta työpaikkatarjoukset ja työnvälitykset on merkitty eri osastojen tilastoihin työpaikan laadun mukaan. Ylioppilasvälityksen toi-

mittamat 1 471 välitystä jakautuivat eri osastoille seuraavasti: henkisen työn osasto 1 056 (726), metallityön alaosa 97 (25), taloustyön alaosa 142 (162), sekatyön alaosa 45 (56), naisten tehdastyön alaosa 51 (2), ravintolaosa 50 (38), rakennustyön alaosa 7 (11), puhdistus- ja aputyön alaosa 22 (20) ja maatalousosa 1 (—). Henkisen työn välityksen 1 056 jakautuivat seuraavasti: opetustoimi 229 (212), teknilliset alat 25 (17), liike- ja toimistoalat 771 (489), terveyden- ja sairaanhoito 5 (5), julkiset yhdyskunnat ja järjestöt 9 (1) sekä kirjallinen ja taiteellinen toiminta 17 (2).

Verrattaessa kertomusvuoden lukuja edellisen vuoden vastaaviin lukuihin voidaan todeta taloudellisen nousukauden vaikutuksen jatkuneen ja voimistuneen henkisen työn eri aloilla. Merkitsihän kertomusvuosi uuden kaikkien aikojen välitysenennätyksen (8 901) syntymistä, mikä luku ylitti 33.8 %:lla v. 1959 saavutetun välitysenennätyksen. Työpaikkatarjousten määrä oli kertomusvuonna luonnollisesti myös korkea. Työnhakijoiden työnsaantimahdollisuudet paranivat vielä entisestään edelliseen vuoteen verrattuna. Työpaikkatarjousten määrän nousu (37.5 %) sekä työnhakemusten määrän vähentyminen (4.8 %) aiheuttivat sen, että ns. »rasitusluvut» muodostuivat verrattain edullisiksi työnhakijoiden kannalta tilannetta tarkasteltaessa; kertomusvuonna oli nimittäin 100 työpaikkatarjousta kohden 209.5 (302.4) työnhakemusta, 100 työnhakemusta kohden 39.5 (28.2) työnvälitystä ja 100 työpaikkatarjousta kohden 82.9 (85.1) työnvälitystä.

*Menot.* Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 19028334 (15 327 706) mk.

Yksityiskohtaiset tilastotiedot osaston toiminnasta selviävät eripainoksen taulukkolitteesta.

N u o r i s o - o s a s t o n toimikunnassa edustivat työnantajia varsinaisina jäseninä edelleen koko kertomusvuoden ekon. Pekka Kestilä ja varat. Eero Mattlar, varajäseninä sosiaalineuvos Akseli Kaskela ja varat. Tarmo Sivula. Työntekijöitä edustivat toimitsijat Heikki Helkavuori ja Leo Piitulainen, varajäseninä toimitsijat Hilarius Brask ja Vieno Mustonen. Suomenkielisen oppikoululaitoksen edustajana oli leht. Heimo Veijola ja varajäsenenä reht. Jouko Haavisto, ruotsinkielisen oppikoululaitoksen fil.maist. Paul Hägglund ja varajäsenenä fil.tri Gunvor Krogerus, suomenkielisen kansakoululaitoksen tarkast. Walter Erko ja varajäsenenä tarkast. Aarne Huuskonen, ruotsinkielisen kansakoululaitoksen tarkast. Hilding Cavinus ja varajäsenenä kansak.op. Birger Fors, ammattikoululaitoksen opetusneuvos Erkki Stenij ja varajäsenenä reht. Mikko Rusama sekä vapaan nuorisotyön edustajana nuorisoasiamies Heikka Niittynen ja varajäsenenä apul.nuorisoasiamies Kurt Forsman. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kolme kertaa.

Nuoriso-osaston johtajana toimi fil.maist. Martti Samooja.

Osaston harjoittama työnvälitystoiminta kohdistui alle 18-vuotisiin nuoriin. Sen sijaan tästä ikärajasta ei pidetty kiinni muun toiminnan yhteydessä. Osaston asiakkaina esiintyi siten myös aikuisia henkilöitä, joille annettiin heidän ammatinvalintaansa koskevia ohjeita ja neuvoja usein yksilöllisen soveltuvuustutkimuksen jälkeen.

*Yleisohjaus.* Edellisten vuosien tapaan suoritettiin koululaisiin kohdistuvan järjestelmällisen ammatinvalinnanohjauksen ensimmäinen vaihe, nim. yleisohjaus, yhteistoimin koulujen kanssa. Se koski kansalaiskoulujen molempien (7. ja 8.) ja oppikoulujen keskikouluasteen ylimpien (5. tai 6.) luokkien oppilaita. Oppikirjoina

käytettiin kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön ammatinvalinnanohjaustoit-  
miston laatimia julkaisuja: lukukirjana oli kansalaiskoulun 8. luokilla »Omalle  
uralle» (»Yrkesvalet i medborgarskolan») ja keskikouluissa vastaavana »Keskikoulu-  
laisen ammatinvalinta» (»Yrkesvalet i mellanskolan»); työkirja »Ratkaisun edessä»  
(»Inför yrkesvalet») oli käytössä kansalaiskouluissa ja myös yhdessä keskikoulussa.  
Oppikirjojen lisäksi jaettiin ministeriön uusimaa ja kustantamaa hakuteoksen luon-  
toista »Ammatilliset koulut»-julkaisua maksuttomasti 5 kpl luokkaa kohden sekä  
kansalais- että keskikouluissa. Niinikään ministeriön laatimia eri ammattialoja  
esitteleviä ammattioppaita jaettiin kouluohjattaville 5 eri sarjaa 1 kpl kutakin kahta  
oppilasta kohden. Lisäksi käytettiin tässä toiminnan informaatiovaiheessa vielä  
apuna Kustannus Oy. Tammen »Aiotko»-sarjaa ja kansalaiskouluissa myös yhteis-  
kuntaopin ja työntiedon oppikirjoja.

Oppilaiden tutustuttaminen em. ammatinvalintaan ohjaavaan kirjalliseen aineis-  
toon tapahtui kansalaiskouluissa luokan opettajan ja keskikouluissa erityisen yhdys-  
opettajan toimesta. Osaston ohjausvirkailijat pitivät kuitenkin järjestelmällisesti  
toiminnan avausoppitunnit, yhteensä 227 (276). Kansalaiskouluissa ja valtion oppi-  
kouluissa ammatinvalinnanopetus kuului opetusohjelmaan (1 viikkotunti), yksi-  
tyisissä oppikouluissa sitä sen sijaan harjoitettiin pääasiallisesti varsinaisen opetus-  
ohjelman ulkopuolella. (8:ssa koulussa tunti viikossa, 15:ssa koulussa opetusohjel-  
man ulkopuolella).

Yleisohjauksen eräänä tärkeänä toimintamuotona oli entiseen tapaan osaston  
järjestämä laaja opintoretkeily teollisuus -ym. laitoksiin. Kertomusvuoden kuluessa  
toimeenpantiin kaikkiaan 1 200 (1 078) opintoretkeä 124 (126) retkikohteeseen.  
Näihin retkiin osallistui yhteensä 11 058 (10 960) eri oppilasta. Kun useat oppilaat  
kävivät keskimäärin 3 retkikohteessa, oli näissä käyneiden yhteisluku 34 473, niistä  
kansalais- ja ammattikoulun oppilaita 30 576 (17 389 poikaa ja 13 187 tyttöä) ja  
keskikoululaisia 3 897 (1 248 poikaa ja 2 649 tyttöä). Sopivien retkikohteiden puut-  
tuessa pääkaupungista oppilaille järjestettiin ko. aloja selvittävien elokuvien ja  
rainojen esityksiä. Näitä pidettiin kertomusvuoden aikana 93 (65).

Osaston hallussa oli 7 suomalaista ja 13 Asla-varoilla saatua amerikkalaista kaita-  
elokuva, 69 (38 mustavalkoista ynnä 31 värillistä) rainaa ja 2 kuultokuvasarjaa.  
Mykkäelokuihin ja rainoihin liittyvät joko monistetut tai painetut tekstivihkoset.

Yleisohjaukseen liittyivät myös ns. vanhempien illat, joissa osaston virkailijat  
pitivät ohjattavien oppilaiden holhoojille ammatinvalinnanohjauksen peruskysy-  
myksiä ja toimintaa sekä koulutusteitä ja työmarkkinoita selostavia esitelmiä. Näi-  
tä pyrittiin mahdollisuuksien mukaan järjestelmällisesti pitämään jokaisen lähtö-  
luokan oppilaiden vanhemmille. Vanhempien iltoja pidettiin kertomusvuonna yh-  
teensä 56 (58).

*Soveltuvuuden selvittäminen.* Koulua käyvien ohjattavien soveltuvuuden selvit-  
tämiseksi suoritettiin kertomusvuonna psykologisia joukkokokeita, joihin osallistui  
3 855 (3 246) oppilasta; näistä oli 122 abiturienttia. Eräiden ohjauksessa tarvittavien  
tietojen hankkimiseksi ja kontaktin rakentamiseksi haastateltiin 5 200 (3 981)  
ohjaukseen osallistuvaa koululaista syyslukukauden aikana (½ t ohjattavaa kohti).  
Lääkärinlausunnot hankittiin 3 095 (2 345) koululaisesta. Opettajat antoivat lausun-  
tonsa 4 507 (3 760) kansalais- ja oppikoulun oppilaasta. Kansalaiskoulun ja oppi-  
koulun oppilaat antoivat lomakkeen avulla haastattelua täydentäviä tietoja amma-

tintoiveista ja muista ammatinvalintaan vaikuttavista seikoista soveltuvuuden arvioinnin ja henkilökohtaisen ohjauksen pohjaksi.

Edellisen lisäksi suoritettiin 409 (490) yksilötutkimusta ns. erillisohjattaville. Viimeksi mainitut olivat pääosaltaan koulunsa päättäneitä henkilöitä. Heistä osa tuli sairaaloiden, lastensuojeluviraston tai Pelastakaa Lapset -yhdistyksen lähettämänä. Ulkopaikkakuntalaisia heistä oli 105. Yksilötutkimuksissa käytettiin kykytestien ohella useita persoonallisuustestejä, mm. suoritettiin 500 Warteggin, 194 Zulligerin ja 158 Rorschachin koetta, 276 Sentence Completion -testiä ja 104 TAT testiä tai sen versiota. Yksilötutkimuksiin liittyi aina perusteellinen haastattelu. Työvoiman riittämättömyyden takia ei kaikkia yksilötutkimukseen pyrkiviä voitu vastaanottaa.

*Ohjauskeskustelu ja muu neuvonta.* Edellä selostetun yleisohjauksen ja soveltuvuuden selvittämisen pohjalta osaston ohjausvirkailijat suorittivat kouluissa käydessään 3 454 (2 819) n. ½ tunnin ohjauskeskustelua kansalaiskoulun ja oppikoulun lähtöluokkien oppilaille. Tässä vaiheessa oli kaikkien ohjattavien vanhemmilla tilaisuus vanhempien vastaanottojen muodossa neuvotella lastensa ammatinvalinnasta ao. ohjaajan kanssa.

Kouluohjattavien lisäksi oli osastolla muita ensikertalaisia, ns. erillisohjattavia 982 (1 129). Uusintakäyntejä osastolla oli 1 249 (1 599). Uusintakäynneiksi on tällöin laskettu saman ohjattavan käynnit toisesta käynnistä lähtien. Kirjeellisesti neuvottuja oli 664 (678), joista jatko-ohjattavia oli 427 (281). Puhelimitse neuvottuja oli 683 (623).

Edustajien välityksellä käynnin, kirjeen tai puhelinkeskustelun muodossa neuvoja saaneita oli 966 (1 020), johon sisältyvät myös vanhempia varten järjestetyllä vastaanotolla käyneet holhoojat (604).

Täten eri tavoin neuvoja saaneita oli kaikkiaan 7 998 (7 668).

*Nuorison työnvälitys.* Nuoriso-osaston harjoittama työnvälitys kohdistui yksinomaan alle 18-vuotisiin nuoriin, jotka esiintyvät seuraavassa työnvälitystilastossa riippumatta siitä, olivatko he saaneet ammatinvalinnanohjausta vai ei. Ohjauksen saaneista hakeutui huomattava osa eri kouluihin kartuttamaan tietoaan eikä ole välittömästi työhönsijoitustoimenpiteen tarpeessa.

Seuraavassa tilastoja tarkasteltaessa on huomattava, että työnhakijoiden lukumäärä osoittaa, montako eri henkilöä on käynyt toimistossa vuoden kuluessa. Sama henkilö saattaa tehdä useampia työnhakemuksia, mikä käy ilmi hakemuksien määrästä. Sen sijaan toimistossa suoritettujen käyntien määrä ei käy ilmi ko. luvuista mutta se on 2.6 kertaa niin suuri kuin työnhakijoiden luku.

*Työnhakemukset.* Työnhakemuksia esitettiin nuoriso-osastolle kertomusvuonna 9 025 (8 546), joista poikien tekemiä 4 707 eli 52.2 % (4 310 eli 50.4 %) ja tyttöjen tekemiä 4 318 eli 47.8 % (4 236 eli 49.6 %).

Edelliseen vuoteen verrattuna työnhakemusten määrä lisääntyi poikien osalta 397:llä eli 9.2 % ja tyttöjen osalta 82:llä eli 1.9 %. Kokonaislisäys oli 479 eli 5.6 %.

*Työnhakijat.* Työtä hakeneita henkilöitä oli nuoriso-osastolla kertomusvuonna 6 147 (5 186), joista poikia 3 009 eli 49.0 % (2 578 eli 49.7 %) ja tyttöjä 3 138 eli 51.0 % (2 608 eli 50.3 %).

Edelliseen vuoteen verrattuna työnhakijoiden määrä lisääntyi poikien osalta

# 19. Työnvälitys

431:llä eli 16.7 % ja tyttöjen osalta 530:llä eli 20.3 %. Kokonaislisäys oli 961 eli 18.5 %.

Työnhakijoiden pyrkimystä eri aloille kuvaa seuraava taulukko

| Ammattiala                           | Pojat | %     | Tytöt | %     | Yhteensä | %     |
|--------------------------------------|-------|-------|-------|-------|----------|-------|
| Maatalous .....                      | 3     | 0.1   | 1     | 0.0   | 4        | 0.1   |
| Metsätalous .....                    | 2     | 0.1   | —     | —     | 2        | 0.0   |
| Teollisuus ja käsityö.....           | 519   | 17.2  | 134   | 4.3   | 653      | 10.6  |
| Rakennustyöt .....                   | 4     | 0.1   | —     | —     | 4        | 0.1   |
| Henkinen työ .....                   | 110   | 3.7   | 991   | 31.6  | 1 101    | 17.9  |
| Liikenne .....                       | 313   | 10.4  | —     | —     | 313      | 5.1   |
| Ravintola- ja hotelliliike .....     | 5     | 0.2   | 59    | 1.9   | 64       | 1.0   |
| Taloustoimet .....                   | —     | —     | 166   | 5.3   | 166      | 2.7   |
| Erinäiset toimet <sup>1)</sup> ..... | 2 053 | 68.2  | 1 787 | 56.9  | 3 840    | 62.5  |
| Yhteensä                             | 3 009 | 100.0 | 3 138 | 100.0 | 6 147    | 100.0 |

Kuukausittain käyneiden työnhakijoiden yhteenlasketusta määrästä (12 549) oli vieraskuntalaisia 3 281 eli 26.1 (26.6) %, jolloin sama henkilö saattoi esiintyä työnhakijana useamman kuukauden tilastossa ja siten tulla useamman kerran laske-  
tuksi mukaan ko. lukuun. Työtä hakeneiden henkilöiden luku 6 147 osoittaa uusien  
eri työnhakijoiden lukumäärää. Koska vieraskuntalaisten luku 3 281 ei osoita uusien  
eri vieraskuntalaisten lukua on ko. lukua verrattava vastaavaan työnhakijain koko-  
naislukuun 12 549.

Ammatinvalinnanohjaukseen osallistuneita työnhakijoita oli kertomusvuonna  
2 175 poikaa ja 1 724 tyttöä, yhteensä 3 899 eli 31.1 (29.4) % em. luvusta 12 549.

*Työpaikkatarjoukset.* Työpaikkatarjousten lukumäärä oli 7 290 (5 131), joista  
pojille tarkoitettuja paikkoja 3 267 (2 205) eli 44.8 (43.0) % ja tytöille tarkoitettuja  
paikkoja 4 023 (2 926) eli 55.2 (57.0) %.

Edelliseen vuoteen verrattuna työpaikkatarjoukset lisääntyivät 2 159:llä eli  
42.1 %, poikien kohdalta lisäys oli 1 062 eli 48.2 % ja tyttöjen kohdalta 1 097 eli  
37.5 %.

Tarjotut työpaikat jakautuivat ammattialoittain seuraavasti:

| Ammattiala                           | Pojat | %     | Tytöt | %     | Yhteensä | %     |
|--------------------------------------|-------|-------|-------|-------|----------|-------|
| Maatalous .....                      | 63    | 1.9   | 7     | 0.2   | 70       | 1.0   |
| Metsätalous .....                    | —     | —     | —     | —     | —        | —     |
| Teollisuus ja käsityö.....           | 836   | 25.6  | 246   | 6.1   | 1 082    | 14.8  |
| Rakennustyöt .....                   | 68    | 2.1   | —     | —     | 68       | 0.9   |
| Henkinen työ .....                   | 162   | 4.9   | 1 030 | 25.6  | 1 192    | 16.4  |
| Liikenne .....                       | 362   | 11.1  | —     | —     | 362      | 5.0   |
| Ravintola- ja hotelliliike .....     | 10    | 0.3   | 132   | 3.3   | 142      | 1.9   |
| Taloustoimet .....                   | —     | —     | 935   | 23.2  | 935      | 12.8  |
| Erinäiset toimet <sup>2)</sup> ..... | 1 766 | 54.1  | 1 673 | 41.6  | 3 439    | 47.2  |
| Yhteensä                             | 3 267 | 100.0 | 4 023 | 100.0 | 7 290    | 100.0 |

<sup>1)</sup> Erinäisten tointen kokonaissummasta 3 840 oli läheteiksi pyrkiviä 1 481. — <sup>2)</sup> Erinäisten  
tointen kokonaissummasta 3 439 oli lähetin paikkoja 2 391.

Kertomusvuonna oli 100 työpaikkatarjousta kohden 123.8 työnhakemusta (v. 1959 166.6 ja v. 1958 215.0).

*Työnvälitykset.* Työnvälitysten yhteissumma oli kertomusvuonna 4 658 (3 580), joista poikien välityksiä 2 406 eli 51.7 % (1 796 eli 50.2 %) ja tyttöjen 2 252 eli 48.3 % (1 784 eli 49.8 %).

Edelliseen vuoteen verrattuna välitykset lisääntyivät 1 078:lla eli 30.1 %, poikien osalta ne lisääntyivät 610:llä eli 34.0 % ja tyttöjen osalta 468:lla eli 26.2 %.

Mainittakoon, että kotiapulais- ja lastenhoitopaikkojen välitykset vähenivät 40:llä (226—186) eli 17.7 %, muiden tyttöjen välitysten lisääntyessä 508:lla (2 066—1 558) eli 32.6 %.

Työnvälitykset jakautuivat eri ammattialoittain seuraavasti:

| Ammattiala                           | Pojat | %     | Tytöt | %     | Yhteensä | %     |
|--------------------------------------|-------|-------|-------|-------|----------|-------|
| Maatalous .....                      | 55    | 2.3   | 3     | 0.1   | 58       | 1.3   |
| Metsätalous .....                    | —     | —     | —     | —     | —        | —     |
| Teollisuus ja käsityö.....           | 679   | 28.2  | 156   | 6.9   | 835      | 17.9  |
| Rakennustyöt .....                   | 62    | 2.6   | —     | —     | 62       | 1.3   |
| Henkinen työ .....                   | 103   | 4.3   | 675   | 30.0  | 778      | 16.7  |
| Liikenne .....                       | 343   | 14.2  | —     | —     | 343      | 7.4   |
| Ravintola- ja hotelliliike .....     | 9     | 0.4   | 98    | 4.3   | 107      | 2.3   |
| Taloustoimet .....                   | —     | —     | 186   | 8.3   | 186      | 4.0   |
| Erinäiset toimet <sup>1)</sup> ..... | 1 155 | 48.0  | 1 134 | 50.4  | 2 289    | 49.1  |
| Yhteensä                             | 2 406 | 100.0 | 2 252 | 100.0 | 4 658    | 100.0 |

Kertomusvuonna toimitettiin 100 työnhakemusta kohden 51.6 (41.9) välitystä ja 100 työnhakijaa kohden 75.8 (69.0) välitystä ja 100 työpaikkatarjousta kohden 63.9 (69.8) välitystä. Välityksistä oli varsinaisia oppipaikkoja pojille 697 eli 29.0 % (499 eli 27.8 %) kaikista poikien välityksistä ja tytöille 912 eli 40.5 % (622 eli 34.9 %) kaikista tyttöjen välityksistä. Yhteensä siis välitettiin 1 609 (1 121) henkilöä varsinaiseen oppipaikkaan, mikä on 34.5 (31.3) % välitysten kokonaismäärästä. Tilapäisiin töihin välitettiin 135 poikaa ja 58 tyttöä, yhteensä 193 eli 4.1 % (189 eli 5.3 %) kaikista työnvälityksistä.

Mainittakoon, että tarjottuja työpaikkoja ilman kotiapulais- ja lastenhoitaja-paikkoja oli 6 355 (7 290—935) vastaavia välityksiä oli 4 472 (4 658—186), eli 100 työpaikkatarjousta kohden 70.4 (78.1) välitystä, 100 kotiapulais- ja lastenhoitaja-paikkatarjousta kohden toimitettiin 19.9 (26.9) välitystä.

*Jälkitarkkailu ja jatko-ohjaus.* Osaston tehtävänä oli myös ammatinvalinnan-ohjausta saaneiden sekä työhön sijoitettujen että jatko-opintoja harjoittavien menestyksen seuraaminen.

Tammikuussa lähetettiin työpaikkaa koskevat tiedustelut 2 528 (2 267) nuorelle, jotka keväällä 1959 (1958) olivat saaneet ohjausta. Vastauksia saatiin 2 151 (1 951) eli 85.1 (86.1) %. Vastanneista oli työssä 1 135 (968), työttöminä 92 (183), koulussa 887 (756), sotavaeessa, sairaana yms. 37 (44). Työssäolevien määrä oli edelliseen vuoteen verrattuna kasvanut. Työttömyys oli kansakoululaisilla suurempi kuin oppi-

<sup>1)</sup> Erinäisten tointen kokonaissummasta 2 289 oli lähetin paikkoja 1 500.

koululaisilla. Työpaikkatiedusteluun vastanneista lähes puolet, 886 (942), eli 41.2 (48.0) % tarvitsi jatko-ohjausta. Henkilökohtaista jatko-ohjausta annettiin 61 (136) nuorelle. Kirjeellisesti ohjattiin 733 (730) tapauksessa. Kansakoululaisten huomattiin tarvitsevan neuvoja useammassa tapauksessa kuin oppikoululaisten.

Huhtikuussa pyydettiin 1 054 (828) nuoren työnantajilta esimieslausunnot; näiltä saatiin 773 (621) eli 73.3 (75.0) %. Esimieslausuntojen mukaan oli nuorten työsuhteen kesto aika keskimäärin 7 kk. Lähetteinä oli kansakoululaisista 53.0 (54.0) % ja oppikoululaisista 17.0 (15.0) %. Eteenpäinpääsyn mahdollisuuksia nykyisellä työpaikalla ilmoittivat työnantajat 42.0 %:lla nuorista olevan varmasti ja lisäksi vielä 26.0 % joltisenkin todennäköisesti.

*Lukioluokkalaisten ammatinvalinnanohjaus.* Edellisinä vuosina oli rotareiden myötävaikutuksella järjestetty abiturienteille selostustilaisuuksia. Suomenkielisistä luennoista vastasi Töölön Rotary-klubi ja ruotsinkielisistä Helsingin Rotary-klubi. Kalenterivuoden 1960 aikana järjestettiin kolme ruotsinkielistä tilaisuutta, joissa kuulijoita oli yhteensä 85 abiturienttia. Suomenkieliset tilaisuudet lukuvuoden 1959/60 osalta pidettiin syksyllä 1959 ja lukuvuonna 1960/61 tilaisuudet siirtyivät kevääseen 1961.

Niissä kouluissa, joissa ammatinvalinnanohjausta oli harjoitettu keskikouluvaiheessa, pidettiin kertomusvuoden syyslukukauden alussa oppitunti kullakin abiturienttiluokalla ammatinvalinnanohjauksen toimesta (37). Edelleen järjestettiin joka kuukauden keskivaiheille sanottujen koulujen abiturienteille vastaanottoajat ammatinvalintatoimistoon. Näiden perusteella saatettiin tarkempaa tutkimusta edellyttävä joukko ottaa soveltuvuuskokeisiin, joihin osallistui yhteensä 122 abiturienttia.

*Sisäinen koulutustoiminta.* Osaston tärkeinä pidettävä sisäiset koulutustilaisuudet jatkuivat.

*Menot.* Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 33 623 420 mk (ed. v. 28 760 224 mk).

Yksityiskohtaiset tilastotiedot osaston toiminnasta selviävät eripainoksen taulukkoliitteistä.

Merimiesosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina merikapit. Toivo Rosnell ja os.pääll. Lars Lindström sekä työntekijäin edustajina ls.iht. Berndt Johansson ja merikapit. Uolevi Larte. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina lakit.kand. Nikolai Flittner ja merikapit. Alf Korhonen sekä työntekijäin edustajina asiam. Holger Löfström ja ylikonemest. Kurt Löfman. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kolme kertaa. Osastonjohtajana toimi Jorma Tötterström.

Meriliikenne oli kertomusvuonna erittäin vilkasta, mikä vaikutti myös osaston toimintaan. Työnhakemusten, työnhakijoiden, työpaikkatarjousten ja työnvälitysten määrät olivat suuremmat kuin minään aikaisempana vuotena. Työnhakemuksia oli 6 042 (korkein lukumäärä aikaisemmin v. 1959 6 021), työnhakijoita 3 788 (3 739 v. 1959), työpaikkatarjouksia 5 850 (4 609 v. 1955) ja työnvälityksiä 4 818 (4 239 v. 1959). Jos otetaan lisäksi huomioon 228 (ed. v. 59) työnvälitystoimiston nuoriso-osaston tilastoon merkittyä merimiestoimeen välitettyä, oli merialan työnvälitysten kokonaismäärä tosiasiaassa 5 046 (ed. v. 4 295).

Suurimmat lisäykset olivat työpaikkatarjouksissa ja työnvälityksissä. Työpaikkatarjouksia oli 1 311 eli 28.9 % ja työnvälityksiä 579 eli 13.7 % enemmän kuin

edellisenä vuonna. Mikäli nuoriso-osaston tilastoon merkityt luvut otetaan tässäkin mukaan, oli merialan työpaikkatarjouksia 1 480 ja työnvälityksiä 748 enemmän kuin edellisenä vuonna.

Päällystään kuuluvia työnhakijoita oli vuoden aikana 961 (ed. v. 1 061), joten vähennystä oli 100 eli 9.4 %. Työnvälityksiä oli 1 276 (1 049), joten lisäystä oli 227 eli 21.6 %. Päällystön työpaikkatarjouksia oli 1 822 (1 218), joten lisäystä oli 604 eli 49.6 %. Tarjotuista paikoista jäi täyttämättä 546 paikkaa, joka oli 29.9 %. Päällystään kuuluvista työnhakijoista oli 1 radiosähköttäjä nainen.

Miehistöön kuuluvia työnhakijoita oli vuoden aikana 2 827 (2 678), joten lisäystä oli 149 eli 5.6 %. Miespuolisia työnhakijoita oli 2 330 (2 368) ja naispuolisia 497 (310). Nuoriso-osaston tilastoon on merkitty 302 merimiesammattiin pyrkivää. Työnhakijoista oli ensi kertaa merimiestoimiin pyrkiviä miehiä 589 ja naisia 201 eli yhteensä 790. Kun tässä luetaan lisäksi nuoriso-osaston kirjoissa olleet 302 poikaa, oli merimiesammattiin pyrkiviä aloittelijoita koko työnvälitystoimistossa 1 092. Miehistön osalta oli työpaikkatarjouksia miehille 3 281 (2 691) ja naisille 747 (633) eli yhteensä 4 028 (3 321), joten lisäys oli 707 eli 21.3 %. Työnvälityksiä oli miesten osalta 2 863 (2 591) ja naisten 679 (599) eli yhteensä 3 542 (3 190), joten lisäys oli 352 eli 11.0 %. Jos tähänkin lisätään nuoriso-osaston tilastoon merkityt välitykset, lukumäärältään 228 (59), oli työnvälitysten lisäys miehistöammattien osalta koko työnvälityksessä 421.

Koko merimiesosasto muutti 1. 8. uuteen huoneistoonsa Linnankatu 3:ssa.

*Työnhakemuksia* oli kertomusvuonna 6 042 (ed. v. 6 021), joten lisäys oli 21 eli 0.3 %. Ammattialoittain jakautuivat työnhakemukset seuraavasti:

Päällystö: merikapteenit, laivurit ja perämiehet 553 (508), radiosähköttäjä 217 (193) sekä konemestarit 784 (745).

Miehistö: kansimiehet 1 224 (1 451), konemiehet 1 177 (1 367), taloushenkilökunta 1 273 (1 269), joista miehiä 403 (444) ja naisia 870 (825), näistä naisista oli muita eli ensi kertaa merimiesammattiin pyrkiviä 270 (188). Muita miehiä oli 814 (488).

*Työnhakijoita* oli kertomusvuonna 3 788 (3 739), joten lisäys oli 49 eli 1.3 %. Ammattialoittain jakautuivat työnhakijat seuraavasti:

Päällystö: merikapteenit 117 (145), laivurit 26 (33), yliperämiehet 16 (19), perämiehet 77 (78), aliperämiehet 87 (72), radiosähköttäjä 122 (165), ylikonemestarit 215 (203), konemestarit 81 (94), ja alikonemestarit 220 (252) eli yhteensä 961 (1 061).

Miehistö: kansimiehet 796 (863), konemiehet 712 (805), taloushenkilökunta 730 (696), joista miehiä 233 (263) ja naisia 497 (433) sekä muut miehet eli ensi kertaa merimiesammattiin pyrkivät 589 (314) eli yhteensä 2 827 (2 678). Naisista oli ensi kertaa merimiesammattiin pyrkiviä 201 (123). Suurimmat työnhakijaryhmät olivat kannella matruusit 230, puolimatruusit 277, laivapojat 200; koneessa moottorimiehet 273, lämmittäjät 209 ja keittiöpuolella stuertit 54, I-kokit 61, emännöitsijät 66 sekä I-keittäjät 75.

*Työpaikkatarjouksia* oli kertomusvuonna 5 850 (ed. v. 4 539), joten lisäystä oli 1 311 eli 28.9 %. Ammattialoittain jakautuivat työpaikkatarjoukset seuraavasti:

Päällystö: merikapteenit 133 (74), laivurit ja perämiehet 578 (372), radiosähköttäjä 209 (150) ja konemestarit 902 (622) eli yhteensä 1 822 (1 218).

Miehistö: kansimiehet 1 512 (1 109), konemiehet 1 139 (808), taloushenkilökunta 1 307 (1 026), joista miehiä 560 (393) ja naisia 747 (633) sekä muut toimet (miehet)



eli tilapäistyöt satamissa olevissa aluksissa 70 (378) eli yhteensä 4 028 (3 321). Naisten paikoista oli muita toimia 13 (19).

*Työnvälityksiä* oli kertomusvuonna 4 818 (4 239), joten lisäys oli 579 eli 13.7 %. Ammattialoittain jakautuivat työnvälitykset seuraavasti:

Päällystö: merikapteenit 98 (62), laivurit 14 (7), yliperämiehet 11 (17), perämiehet 139 (124), aliperämiehet 183 (150), radiosähköttäjät 167 (131), ylikonemestarit 237 (220), konemestarit 144 (130) ja alikonemestarit 283 (208) eli yhteensä 1 276 (1 049).

Miehistö: kansimiehet 1 270 (1 062), konemiehet 1 040 (785), taloushenkilökunta 1 085 (966), joista miehiä 486 (367) ja naisia 679 (599) sekä muut toimet (miehet) eli tilapäistyöt satamissa olevissa aluksissa 67 (377) eli yhteensä 3 542 (3 190). Naisten välityksistä oli muita toimia 13 (18). Erinäisistä miehistön toimista voidaan mainita seuraavia välityslukuja: kirvesmiehet 70, pursimiehet 50, matruusit 331, sähkömiehet 78, moottorimiehet 350, lämmittäjät 318, stuertit 72, emännöitsijät 101, I-kokit 92, I-keittäjät 117 ja tarjoilijattaret 93.

*Menot.* Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 8 707 691 mk (ed. v. 5 966 955 mk).

Yksityiskohtaiset tilastotiedot osaston toiminnasta selviävät eripainoksen taulukkoliitteistä.

*Maatalousosaston* toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat työnantajien edustajina agr. Viljo Sirkiä ja kapt. Ruben Norrback sekä työntekijäin edustajina liittosiht. Keijo Vähätalo ja toimitsija Niilo Jeminen. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina agr. Erkki Halme ja maat. ja metsät.kand. Göran Engström sekä työntekijäin edustajina puutarhuri Arvo Karasvuo ja etumies Eino Hyttinen. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna vain kerran. Maatalousosaston johtajana oli mets.hoit. Martta Valtonen.

*Maatalous.* Alkukesän olosuhteet olivat edulliset ja lupasivat kaikin puolin hyvää satoa, mutta sadonkorjuuajana vallinneet sateet huononsivat viljasadon laatua. Viljasato oli määrältään ennätyksellisen hyvä, perunasato erittäin hyvä ja muista juurikkaista sato hyvä. Korjuuajana oli osittain puutetta työvoimasta.

*Metsätalous.* Kertomusvuosi oli sekä hakkuiden että ajojen ja uiton kannalta hyvä ja kaikki työt sujuivat suunnitelmien mukaisesti siinä suhteessa. Teollisuuslaitosten laajentuminen lisäsi metsähakkuita niin, että kesän aikana oli työvoimasta puutetta, mikä syksyn mittaan sitten tasoittui. Tunnusomaista kertomusvuodelle oli, että työttömyyttä ei esiintynyt. Hevosista oli puutetta kuten edellisinäkin vuosina.

*Työnhakemukset.* Työnhakemuksia oli kertomusvuonna 6 005 (ed. v. 6 940), joista miesten 4 745 eli 79.0 % (5 375 eli 77.4 %) ja naisten 1 260 eli 21.0 % (1 565 eli 22.6 %). Työnhakemusten kokonaisluvussa oli vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna 935 eli 13.5 %, josta miesten osalta 630 eli 11.7 % ja naisten 305 eli 19.5 %.

*Työnhakijat.* Työtä hakeneiden henkilöiden luku oli 3 218 (3 203), joista miehiä 2 504 eli 77.8 % ja naisia 714 eli 22.2 % (2 374 eli 74.1 % ja 829 eli 25.9 %). Miesten luvussa on lisäystä 130 eli 5.5 %, mutta naisten luvussa vähennystä 115 eli 13.9 %, joten kokonaislisäys työnhakijoiden määrässä on vain 15 eli 0.5 %. Kuukausittain toimistossa käyneiden lukumäärästä 5 479 oli vieraspaikkakuntalaisia 82.9 % (76.0 %). Eniten työnhakijoita 1 066 eli 33.1 % työnhakijoiden kokonaismäärästä kuului ammattiryhmään »hakkuumiehet». Lähinnä suurimmat ryhmät olivat »muut

maanviljelystyöntekijät» 753 eli 23.4 %, perheelliset maatyömiehet (mukana myös traktorinajotaitoiset) 408 eli 12.7 %, karjakot ja karjanhoitajat 359 eli 11.2 %.

*Työpaikkatarjoukset.* Osastolla oli tarjottuja työpaikkoja 4 060 (3 310). Työpaikoista tuli miesten osalle 3 194 eli 78.7 % (2 582 eli 78.0 %) ja naisten osalle 866 eli 21.3 % (728 eli 22.0 %). Työpaikkatarjousten luvussa oli edelliseen vuoteen verrattuna nousua 750 eli 22.7 %, josta lisäystä miesten osalle 612 eli 23.7 % ja naisten osalle 138 eli 19.0 %.

Tarjotuista työpaikoista kuului ryhmään »muut maanviljelystyöntekijät» 1 318 eli 32.5 %, hakkuumiesten ryhmään 1 246 eli 30.7 %, karjakoiden ja navetta-apulaisten ryhmiin 512 eli 12.6 % sekä perheellisten maatyömiesten ryhmiin, mukana myös traktorinajotaitoiset, 296 eli 7.3 %.

*Työnvälitykset.* Osastolla oli työnvälityksiä kaikkiaan 3 364 (2 802), joista miesten 2 857 eli 84.9 % (2 369 eli 84.5 %) ja naisten 507 eli 15.1 % (433 eli 15.5 %). Välitysluvuissa oli edelliseen vuoteen verrattuna lisäystä 562 eli 20.1 %, josta miesten osalle 488 eli 20.6 % ja naisten osalle 74 eli 17.1 %.

Sataa työpaikkatarjousta kohti oli kertomusvuonna 147.9 (209.7) työnhakemusta ja 82.9 (84.7) välitystä. Sataa työnhakemusta kohti oli 56.0 (40.4) välitystä.

*Menot.* Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 3 954 087 mk (ed. v. 3 032 812 mk).

Yksityiskohtaiset tilastotiedot selviävät eripainoksen taulukkoliitteistä.

Ravintolaosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat työnantajien edustajina johtajat Paavo Väyrynen ja Leo Vuoristo sekä työntekijöiden edustajina toimittaja Yrjö Karisalmi ja toimitsija Aune Ulvi. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina johtajat Mikko Salmi ja Einar Örn sekä työntekijäin edustajina toimitsija Esko Lehmusvuori ja tarjoilija Aino Sallinen. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna yhden kerran. Osastonjohtajana toimi hra Ensio Auer.

Hyvä aika rohkaisi yrittäjiä perustamaan kertomusvuonna uusia majoitus- ja ravitsemisliikkeitä Helsinkiin ja muualle. Alkoholiliikkeen sisäryhtiö Oy. Yhtyneet Ravintolat Ab. avasi kertomusvuonna kansainvälistä luokkaa olevan hotellin Rovaniemellä ja pani alulle uuden suurhotellin rakennustyöt Helsingissä. Majoitus- ja ravitsemisliikkeiden lukumäärän kasvu ja ravintolaelämän yleinen vilkastuminen, hotelli- ja ravintola-alan liikevaihto kasvoi kertomusvuonna noin 10 %, lisäsi henkilökunnan tarvetta niin, että osastolle jätettyjä työpaikkatarjouksia oli kertomusvuonna noin 19 % enemmän kuin edellisenä vuonna.

Jo useiden vuosien aikana oli ammatti- ja kielitaitoisten työntekijöiden riittämättömän tarjonta vaikeuttanut välitystoimintaa varsinkin kesäkuukausina, jolloin ravintoloiden lukumäärä oli kesäravintoloiden takia suurimmillaan. Vieraita kieliä osavien hovimestarien, tarjoilijoiden, portierien, hotellinsiivoojien ym. huomattava puute nimenomaan ulkomaalaisten turistien suosimilla paikkakunnilla aiheutti kertomusvuonnakin pulmallisia tilanteita. Ahkerasta sanomalehti-ilmoittelusta huolimatta ei osasto aina pystynyt riittävän nopeasti hankkimaan työnantajille heidän tarvitsemiaan työntekijöitä. Välitystoiminta vaikeutuu edelleen ja työnantajien välinen kilpailu pätevistä työvoimasta saa yhä epäterveempiä muotoja, elleivät suunnitelmat ammatti- ja kielitaitoisten työntekijöiden lisäämiseksi vähitellen johda myönteisiin tuloksiin.

Hotelli- ja Ravintolakoulu pyrki omalta osaltaan helpottamaan vaikeaksi käy-

nyttä tilannetta työvoimamarkkinoilla. Se lisäsi kertomusvuonna oppilasmääräänsä ja laajensi kurssitoimintaansa järjestämällä koulutusta mm. emännille. Kahvilatarjoilijoiden koulutus kuului kertomusvuodesta alkaen myös Hotelli- ja Ravintolakoulun opetusohjelmaan. Osaston toimintaa hyödyttäisi tietysti myös se, että vireillä olevat suunnitelmat ravintolalinjan perustamiseksi yhä useampaan kunnalliseen ammattikouluun pian toteutuisivat.

Työllisyystilanne oli alalla koko kertomusvuoden hyvä. Kesällä esiintynyt työvoimanpuute edisti vanhojen ja osatyökykyisten työnhakijoiden työhönsijoitusta.

Yleisen Osuuskauppojen Liiton ja Kulutusosuuskuntien keskusliiton toimeenvälitysjaostojen kanssa oli kertomusvuonnakin yhteistoimintaa. Niinpä ko. jaostot tiedustelivat osastolta ehdokkaita liittojensa jäsenliikkeiden ravintoloissa avoimna olleisiin työpaikkoihin. Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto julkaisi Ravintolahenkilökunta-nimisessä lehdessään osaston laatimia työmarkkinakatsauksia ja kirjoituksia.

Mainostoiminta keskittyi lähinnä sanomalehti-ilmoitteluun ja -kirjoitteluun, kiertokirjeiden lähettämiseen sekä mainoskorttien ja -lehtisten jakeluun. Kertomusvuonnakin koetettiin jokaisesta työnhakijasta hankkia lausunto työnantajilta.

Tilattuja kaukopuheluja oli 638 (1 064). Kaukopuhelujen määrän huomattava pieneneminen edelliseen vuoteen verrattuna johtui pääasiassa suoran kaukovalinnan yleistymisestä Etelä-Suomessa.

*Työnhakemusten* luku oli kertomusvuonna 9 029 (9 533), joista miesten 916 eli 10.1 % (1 034, 10.8 %) ja naisten 8 113 eli 89.9 % (8 499, 89.2 %). Kokonaisvähennys edelliseen vuoteen verraten oli 504 eli 5.3 %. Miesten työnhakemukset vähenivät 118:lla eli 11.4 % ja naisten 386:lla eli 4.5 %.

Työnhakemuksia oli eniten elokuussa, 930, ja vähiten helmikuussa, 619.

Työnhakemukset jakautuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 604 (miehet 143, naiset 461) eli 6.7 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 3 657 (224, 3 433) eli 40.5 %, keittiöhenkilöstö 4 218 (144, 4 074) eli 46.7 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 498 (377, 121) eli 5.5 % ja muut 52 (28, 24) eli 0.6 % työnhakemusten em. kokonaismäärästä.

*Työnhakijoiden* luku oli 3 453 (3 498), joista miehiä 359 eli 10.4 % (376, 10.7 %) ja naisia 3 094 eli 89.6 % (3 122, 89.3 %). Kokonaisvähennys oli edelliseen vuoteen verraten 45 eli 1.3 %. Miesten luku väheni 17:llä eli 4.5 % ja naisten 28:lla eli 0.9 %.

Työnhakemukset ja työnhakijat vähenivät kertomusvuonna jossakin määrin edelliseen vuoteen verrattuna hyvästä työllisyystilanteesta johtuen.

Työnhakijoita oli eniten syyskuussa, 874, ja vähiten joulukuussa, 573.

Työssä olevia työnhakijoita oli 30.2 % (24.3 %) kaikista työnhakijoista. Vieraskuntalaisia oli koko työnhakijamäärästä 24.9 % (22.5 %).

Työnhakijoiden joukossa esiintyi melko runsaasti muilta paikkakunnilta helsinkiläisiin ravintoloihin pyrkineitä naisia. Nuorten keittiöapulaisten ja astiainpesijöiden puutteesta huolimatta osasto ei riittävästi voinut toimittaa näille henkilöille työtä täkäläisissä ravintoloissa, koska heillä ei yleensä ollut minkäänlaista asuntoa tiedossaan. Niihin harvoin työpaikkoihin Helsingissä, joissa asunto kuului luontoisetuihin, onnistuttiin yleensä sijoittamaan ammattitaitoisia ja kunnollisia työntekijöitä.

Työnhakijat jakautuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenki-

löstö 267 (miehet 48, naiset 219) eli 7.7 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 1 142 (96, 1 046) eli 33.1 %, keittiöhenkilöstö 1 850 (73, 1 777) eli 53.6 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 173 (129, 44) eli 5.0 % ja muut 21 (13, 8) eli 0.6 % työnhakijoiden em. kokonaismäärästä.

Anniskeluravintolain keittäjien ja nuorten naistarjoilijoiden tarjonta oli kertomusvuonnakin niin vähäistä, että avoimia paikkoja jäi melko runsaasti täyttämättä erityisesti kesällä. Sanomalehti-ilmoitukset eivät tuottaneet läheskään aina toivottua tulosta. Tällainen oli tilanne myös työvoimantilaajien omien ilmoitusten kohdalla.

*Työpaikkatarjousten* luku oli 7 187 (5 997), joista miehille 411 eli 5.7 % (372, 6.2 %) ja naisille 6 776 eli 94.3 % (5 625, 93.8 %). Kokonaislisäys oli 1 190 eli 19.8 %. Työpaikkatarjoukset lisääntyivät miesten kohdalla 39:llä eli 10.5 % ja naisten kohdalla 1 151:llä eli 20.5 %.

Ylioppilasvälitykselle jätetyt työpaikkatarjoukset, 7 miestä ja 58 naista, yhteensä 65, sisältyvät em. lukuihin.

Työpaikkatarjouksia oli eniten toukokuussa, 905, ja vähiten helmikuussa, 433.

Työpaikkatarjousten taso oli kertomusvuonna huomattavan korkea. Maan johtavat hotellit ja ravintolat tilasivat osastolta henkilökuntaa myös kaikkein vaativimpiin tehtäviin. Vakituksena asiakkaana esiintyi mm. Työmaahuolto Oy., joka tilasi osastolta emäntiä ja keittiöhenkilökuntaa hoitamiinsa tehtaiden ja suurliikkeiden henkilökunnan ruokaloihin Helsingissä ja muualla.

Työpaikkatarjoukset jakautuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 222 (miehet 54, naiset 168) eli 3.1 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 2 239 (137, 2 102) eli 31.4 %, keittiöhenkilöstö 4 459 (105, 4 354) eli 62.6 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 149 (83, 66), eli 2.1 % ja muut 53 (25, 28) eli 0.8 % työpaikkatarjousten kokonaismäärästä, joka oli 7 122 (404, 6 718). Näihin lukuihin tulevat lisäksi ylioppilasvälityksen jo edellä mainitut työpaikkatarjoukset: miehet 7, naiset 58.

Työpaikkatarjoukset lisääntyivät keittiöhenkilöstön ryhmässä 902:lla eli 25.3 %, mikä lähinnä johtui ravintolaelämän vilkastumisen aiheuttamasta keittiöapulaisten lisääntyneestä tarpeesta.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 125.6 (159) työnhakemusta. Tämän ns. yleisen rasitusluvun pienentyminen osoittaa työmarkkinoiden vilkastumisen.

*Työnvälitysten* luku oli 4 874 (4 414), joista miesten välityksiä 278 eli 5.7 % (273, 6.2 %) ja naisten 4 596 eli 94.3 % (4 141, 93.8 %). Kokonaislisäys oli 460 eli 10.4 %. Miesten välitysluku lisääntyi 5:llä eli 1.8 % ja naisten 455:llä eli 11.0 %.

Ylioppilasvälityksen 50 välitystä, 6 miestä ja 44 naista, sisältyvät eo. lukuihin.

Välityksiä oli eniten toukokuussa, 557, ja vähiten tammikuussa, 271.

Helsingin ulkopuolelle toimitettuja välityksiä oli yhteensä 598 eli 12.3 % (667, 15.3 %) kaikista välityksistä.

Pätevien työnhakijoiden rajoitettu saanti johti siihen, että Helsingin ulkopuolella toimivat työnantajat varasivat kertomusvuonna melkein säännöllisesti asunnon ainakin keittäjille ja kylmäköille. Työvoiman jälkikasvua ajatellen oli valitettavaa, etteivät työnantajat kertomusvuonnakaan tunteneet kiinnostusta halpojen asuntojen järjestämiseen harjoittelijoille, joiden siirtyminen työhön kotipaikkakunnan ulkopuolelle oli vaikeaa juuri sopivien asuntojen puutteesta.

Välitykset jakautuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö

## 19. Työnvälitys

107 (miehet 32, naiset 75) eli 2.2 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 1 717 (103, 1 614) eli 35.6 %, keittiöhenkilöstö 2 891 (70, 2 821) eli 59.9 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 86 (54, 32) eli 1.8 % ja muut 23 (13, 10) eli 0.5 % välitysten yhteismäärästä, joka oli 4 824 (272, 4 552). Näihin lukuihin tulevat lisäksi ylioppilasvälityksen em. välitykset: miehet 6, naiset 44.

Tarjoiluhenkilöstön ja kassojen ryhmässä lisääntyivät välitykset 7.5 % ja keittiöhenkilöstön ryhmässä 12.8 % edelliseen vuoteen verraten.

Hyvästä työllisyysstilanteesta johtuen oli työmaaruokaloiden lukumäärä työllisyystyömailla kertomusvuonna pienempi kuin edellisenä vuonna. Tämä vähensi mm. emäntien ja keittiöhenkilökunnan välitystä näihin ruokaloihin.

Välitysten luku oli kertomusvuonnakin suurempi kuin työnhakijoiden luku, sillä sama henkilö välitettiin työhön useampia kertoja.

Työpäivää kohden oli 16.1 (14.6) välitystä.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 67.8 (73.6) välitystä ja sataa työnhakemusta kohden 54.0 (46.3) välitystä.

*Menot.* Osaston kokonaismenot olivat 5 408 224 (4 798 180) mk.

Yksityiskohtaiset tilastotiedot osaston toiminnasta selviävät eripainoksen taulukkoliitteistä.